

СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

РѢКЪ VIII.

Мт. Кармель, Па. Четвертъ 22-го Лютого 1900.

Число 7.

КАЛЕНДАРЬ.

22	Ч.	Харлампіи, Порф.
23	П.	Владіи Теодора
24	С.	(Задумана). Мелетія
25	П.	Мясоустріна Мартиниана
26	П.	Авксентія
27	В.	Оливера
28	С.	Павла

ЗМѢСТЬ.

Вѣдъ Редакціи. — Справы „Союза“. — Русскіи эмигранты въ Америкѣ. — Непрошеніи опікуны. — Вѣсти изъ Америки. — Новинки. — Посмертій вѣсти. — Стихи: Писня Ломоносова въ подѣ Бескна. — Свинья. — Погода скрина. — Фейлетонъ: Американскій шляхтичъ. — Рѣдкий свѣтъ на Украинѣ. — Оголошеніи.

Увага.

Хотѣи приступити до „Союза“ най посылають вступне и мѣсячне до кассера:

Mr. Kond. Kotanczyk
Box 127
SHAMOKIN, PA.

И увѣдомлять секретара подѣ адресою:

Rev. Antony Bonczewsky
10 May Str.
ANSONIA, Conn.

Хто хоче записати собѣ одинокъ.

РУССКАЯ РОБОТНИЧЬЯ ГАЗЕТА.

най пише на адресъ:

„СВОБОДА“
P. O. Box 13
MT. CARMEL, PA.

Вѣдъ Редакціи.

Два мѣсяцъ вже минае вѣдъ нового року, а ще не все надѣлали грошѣ за „Свободу“ на 1900 р. На жалъ сѣтъ богато и такихъ, що залигають за минувшій рокъ, то-жъ най посиловать ся все и заплотъ грошѣ за газету, бо маючи болѣе грошей, мы зможемо выдавати болѣе поучающихъ книжочекъ.

СПРАВЫ „Р. Н. СОЮЗА.“

Справозданіе кассово „Р. Н. Союза“ за мѣсяцъ сѣчень 1900 р.

New Britain, Conn. Члены	\$6.75
Buffalo, N. Y. Братство св. О. Николая	12.38
Glen Lyon, Pa. Бр. св. АА. Петра и Павла (за грудень)	6.00
„ „ „ Бр. св. АА. Петра и Павла (за сѣчень)	6.00
E. Chicago, Ind. Роголь Иванъ	6.00
Lancaster, N. Y. Члены	9.91
McKees Rocks, Pa. Бр. св. О. Николая	22.00
Homestead, Pa. Бр. св. Арх. Михаила	10.00
Jessup, Pa. Бр. св. АА. Петра и Павла (за грудень)	14.25
„ „ „ Бр. св. АА. Петра и Павла (за сѣчень)	12.25
Edwardsdale, Pa. Члены	32.00
Olyphant, Pa. Русскіи Теодоръ	1.50
Perryopolis, Pa. Салайда Никола	2.00
Trauger-Calumet, Pa. Бр. св. Иоанн Христ.	17.75
Shenandoah, Pa. Бр. св. Арх. Михаила	56.20
St. Louis, Mo. Бр. св. Арх. Михаила	28.00
McAdoo, Pa. Бр. Покровы Пр. Богор.	41.09
Eleanor, Pa. Бр. св. Арх. Михаила	26.00
Northampton, Pa. Бр. Успенія Пр. Богор. (за воданки)	42.08
„ „ „ (мѣсячне)	21.78
Мт. Carmel, Pa. Бр. св. Димитрій	34.75
„ „ „ Бр. св. АА. Петра и Павла	27.00
Centralia, Pa. Бр. св. О. Николая	10.75
Rhone, Pa. Бр. св. Спасъ	9.20
Ansonia, Conn. Бр. св. АА. Петра и Павла	62.85
Mayfield, Pa. Бр. св. Кирила и Методія	31.29
„ „ „ Члены (за грудень и сѣчень)	95.90
Newark, N. J. Члены	4.50
Elmira, N. Y. Бр. св. Арх. Михаила	15.79
Plymouth, Pa. Бр. св. АА. Петра и Павла	22.54
Jersey City, N. J. Члены	92.70
Sayre, Pa. Бр. Благовѣст. Пр. Бог.	4.70
Troy, N. Y. Бр. св. О. Николая	11.50
St. Clair, Pa. Бр. Пресв. Богор.	25.50
Shamokin, Pa. Бр. св. Кирила и Методія	92.35
„ „ „ Бр. св. Писифа	12.87
Priceburg, Pa. Бр. св. Василия В.	33.66
Simpson, Pa. Бр. св. Василия В.	30.20
Lansford, Pa. Бр. Роголь Пр. Богор.	72.42
West Pawlet, Vt. Бр. Покр. Пр. Бог.	16.25
Yonkers, N. Y. Члены	36.15
Belle Vernon, Pa. Бр. Благов. Пр. Богор.	20.79
Oldforge, Pa. Члены	6.96
Waterbury, Conn. Члены	22.80
Lodi, N. J. Члены	13.37
Trauger, Pa. Бр. св. АА. Петра и Павла	12.50
Auburn, N. Y. Гойко Михайло	3.00

Christopher, Pa. Члены	4.50
Cleveland, O. Сиракъ Михайлѣ	2.00
Процентъ вѣдъ фонду жез. за р. 1899	92.56
„ „ „ депозитовъ за р. 1899	14.49

Разомъ: \$1309.78
Розходъ въ сѣчнѣ 1881.90

Станъ кассы „Р. Н. С.“ зъ днѣмъ 31. сѣчня б. р. таиъ:

1) Фондъ желѣзный	\$5750.00
2) Фондъ розпорядимый	135.08
3) Депозиты	1463.54
Сума:	\$7348.62

Ч. Гончакъ Василь зъ McAdoo, Pa., который не есть членомъ „Р. Н. Союза“, а который заплатилъ \$1.00 кассерови, не повѣдомивши секретара, звалитъ собѣ того долара у кассера водобрати, або най повѣдомитъ кассера, на яку цѣль пославъ ему того долара. Уже было писано, що „Р. Н. С.“ знае днѣсь лишь братства або организации мѣсячъ „Р. Н. С.“ т. е. союзни. Поединчо зъ членами, котри хотѣи работи на свою руку, „Р. Н. С.“ не може мати ничъ до дѣла, бо така сѣтъ ухвала делегатомъ послѣдней конвенции. Поединчо переписоватисъ мають привилей лишь тѣ члены „Р. Н. С.“, котри се робили передъ послѣднюю конвенцию, або котри вывандрують въ такую мѣсячѣвѣ, де „Союзъ“ не має своей организации. — Се важне! — Отже прошу памятити.

Мѣсячѣ секретарѣ, заставши грошѣ кассерови, кочѣ мусѣтъ рѣшачи повѣдомити секретара, кѣмъ послали, и прислати выказъ, бо черезъ заподане того обовязку могутъ зайти легко ошибки, а тѣмъ самымъ непорозумѣти.

Ант. Бончевскій
секретарь

Русскіи эмигранты въ Америкѣ.

Куды же не гонитъ лиха доля нашихъ Русинѣвъ! Нема такого стейту въ Сполученныхъ Державахъ, де бы не было русскихъ работни-ковъ, богато нашихъ осѣло въ Канадѣ, Бразиліи, на гаванскихъ островахъ, а теперъ дѣлаемъ зъ краевомъ газетѣ „Дѣло“, що нашихъ осѣло досѣтъ въ Америкѣ, въ полудневой Америкѣ. Якъ звѣстно, жидѣвскій патриотъ баронъ Гирнъ, закупивъ тамъ чимало земель и хотѣвъ еи заселити жидами, але тѣ якое неконче мають охоту до управы рѣль. Видко жидки не мали зъ кимъ гандлювати, то-жъ треба имъ было до того та-

кихъ людей, якъ Русины и Поляки.

Якійсь польскій священникъ Станѣлавъ Циналевскій розказуе въ одной зъ польскихъ газетъ, що въ осадѣ Apostoles въ Territorio de Misiones осѣло досѣтъ Русинѣвъ и Поляковъ. Здае ся, що тѣхъ послѣднихъ есть тамъ найменше, а на Русинѣвъ дуже гнѣвае ся, бо не хотѣтъ зватисъ Поляками тай узнавати польске Богослужение за свое. Зѣ згаданой осады въ Аргентинѣ має бути недалеко до Бразиліи, то-жъ было бѣ не зле, если-бъ котрыйсь зъ русскихъ священникѣвъ зъ Бразиліи розвѣдавъ ся

за русскихъ эмигрантовъ, а если се возможно, щобъ ихъ навѣтъ водѣдавъ.

Непрошеніи опікуны.

Зъ рускою колоніи Бивер-крикъ, въ Канадѣ, доносятъ намъ, що тамъ заѣхавъ я-кійсь польскій попъ, мавъ Богослужение, а подчасъ проповѣди заказувавъ людямъ читати газету „Свободу“ та торочивъ людямъ розлични небылицѣ. Опісля намав-лявъ людей до того, щобъ записали церковный мае-токъ французскому еписко-пови, а треба знати, що тамъ вже сѣтъ церковь, хата для священника и фарма. Веѣхъ родинъ буде до 350.

Десѣ тѣ непрошеніи опі-куны мусѣтъ веоды вшту-пить свой вѣсь. та Русины не повинни датисъ зловѣти а пождати ще тропка на своего дуппастыря.

Вѣсти изъ Амери-ки.

Shamokin, Pa. 18. лютого 1900.

Въ „А. Р. Вѣстнику“ зъ дня 1. фебруара вычитавъ я дописъ о. П. Молчанього, священника въ Braddock, Pa., подѣ заголовкомъ: „Ду-пехватство“, въ котрой на-падае на словацкого свя-щенника Gasparika, що той похоронивъ Василя Вапка, который бувъ за замордова-не своей судженою, повѣ-щенный минувшого мѣсяця зъ дня 15. фебруара зпахо-джу на сторонѣ 2-ой статьи подѣ загол. „Utrac'stvo“, водповѣдъ о. Молчаньому. Не входжу въ тое, чи Ва-силь Вапка бувъ Русинѣмъ,

чи Словакомъ, чи мавъ его похоронити о. Молчаній, чи Гаспарикъ, но цѣле тое дѣ-ло показуе велике „посрам-ление“ о. Молчанього. А для-того по 1) не велика то честь признавати ся до на-родности якогось чоловіка, который ганьблячо смертю погибѣе, якъ въ томъ слу-чаю — черезъ повѣщене. Я бл. п. Василя Вапка не осуждаю, бо иншій е Судія, который найлѣпше осудитъ. Но смерть на стрычку, на шибеници, то таки огидна. О. Молчаній допоминаючи ся публично о похоронѣ В. Вапка, хотѣвъ здаеъ пока-зати свѣту „отъ дивѣтъ ся! та и нашъ люде щось по-трафлять“, по 2) якъ зъ вод-повѣди въ „Амер. Сл. Нов.“ показуе ся, то о. Молчаній хотѣвъ еще на несчастливѣмъ погибшомъ вѣспѣлнику где-то скорыстати. Во если о. Молчаній жадавъ \$25.00 за похоронъ, а о. Гаспарикъ зро-бивъ се за дармо, чи-жъ не було се справедливо, що занимающий ся похорономъ, просили о. Гаспарика, щобъ Вапка похоронивъ? Зъ то-го выходитъ, що не ходи-ло ту о „духехватство“, а о „доларохватство“. А посля мене простого хлопа, п се чести для насъ не при-носятъ, якъ и не приносятъ чести для стану священни-чѣго и се, если о. Молчанього сусѣдъ зъ Л. поховавъ вод-рѣзану ногу черезъ докто-ровъ, одному нашему кра-йови за \$14.50. Не знати, де душа зъ ноги пошла, чи до неба, чи до пекла, бо чоловіча, властитель той но-ги, ще проживае на божому свѣтѣ.

Кузь.

Американскій шляхтичъ.

Образъ зъ життя русскихъ работни-ковъ — въ 3. актахъ. —
Написанъ Стефанъ Макарь.

(Копецъ.)

СЦЕНА 5.

Євка, Анна, Михайло, Джордж и Маруся.

Михайло (за водходячимъ). Зъ Панемъ Богемъ, зъ Панемъ Богемъ!

Анна. Слава-жъ Тобѣ Господи, що вже разъ повѣстували ся, а то побачили-бысьте, кумцю, що бы онѣ не стали доказувати!

Євка (до Марусѣ). Чого заводити, дурна дѣ-во! Тѣмъ ся, що вже разъ страпал ся тотѣ пройдисѣвъ-поганцѣ!

Джорджъ (прибѣгае до Марусѣ). Пропу до насъ, Марусю, розвеселимо ся трохи. Хто бы тамъ плакавъ! Завинили, то-жъ и стрѣтила ихъ за-служена кара. Теперъ будутъ знати якъ пану-вати людямъ. (Маруся не звертае уваги на него, Джорджъ вы-тѣае цукорки и дае їй) Пропу приняти тое вѣдъ ме-не. (Маруся лѣчи воддыхае) Може-вы гнѣваєтесь на мене? Прѣцѣнь я въ нѣчѣмъ не провинивъ ся... (привѣстѣе близки, бере за руку) Марусю, гляньте на мене!.. Я бы для васъ, Марусю, давъ крови зъ подѣ сердца...

Маруся (вѣрнѣ его вѣдъ стоиъ до головы, скри-пувши плачливо). Идѣтъ геть вѣдъ мене! (утихае).

Анна. Ходѣтъ ту, Джорджъ, ходѣтъ! Вы ѣй ви давується! Якъ молоде, то-жъ вычитано такѣ вѣдѣдливѣе.

Михайло. Обицѣице, обицѣице.

Євка. Добре кажете, кумо. Звычайно розпе-щене, а вы того не гнѣвайте ся, що она утѣкла. Вѣдѣдливѣсть — дѣвоцка рѣчь. А прощу, сѣ-дайте! Десѣ я ту привнесла троха вѣски то пого-стимо ся на тоту бѣду. Я васъ и такъ рѣдко коли гоню.

(Вѣдъ склонюють ся, сѣдають коло стола. Джорджъ въ се-рединѣ мѣжь Анною и Михайломъ. Євка водходитъ.)

Анна (подае Джорджу руку). Ну, Джорджъ, те-перъ вже перешкоды усунені, а Маруся такъ якъ бы ваша. Дай Боже, побьсьте сами гараздъ проживали тай про насъ не забували.

Михайло. И я имъ вѣнчаюемъ шипкего най-лѣпшого чѣо онѣ себе сами отъ Крѣста Папа по-жадаю.

Джорджъ. Дякую вамъ дуже красененько. Я вамъ того не забуду. Только-жъ не знати че-якъ то онѣ стане ся? Дѣвчина вѣдай поровнѣта — не схоже мене.

Анна. Що тамъ такѣ говорите... Все подѣ до-бре. Мы теперъ побесѣдуемо зъ Евкою, а що она скаже, такъ мусѣтъ бути. Ино, Джорджъ, тримайте ся до старыхъ остро, бо то вамъ такъ екупенды, що крый Божа сила! Стара має не-мало грошей...

Михайло. Гей, гей, панъ Джорджъ, нехъ онѣ буду уважно!

Джорджъ. Не бойте ся, вже я собѣ не дамъ рѣ кнѣу наичихати...

Михайло. Шакъ, жено, чѣо ти пхъ учинишь? Така осежена глава и не зналъ бы якъ себе започаць?...

Анна. Ино ты, старуху, не пусти коли я-кого дурного слова!

Михайло. Та чѣо цп то, жено! шакъ я... Боже!

(Водитъ Євка зъ фляшкою вѣски и зъ чаркою, ставляе на столѣ).

Євка. Пропу, зачинайте, куме!

Михайло. О, нехъ буду выбачни, нехъ кмотраня „штардую“!

Євка (сѣдае при Михайлѣ). Та то все одно... (наливае) Дай вамъ Боже здоровья!

Вѣдъ. Пийте зъ Богомъ.

Євка. Мѣчна вѣска (наливае и подае до Михайла. Той силкуе и пѣ. Вѣдъ пѣтъ довола).

Джорджъ. Пождѣтъ, якъ я заложу салюнь, ажъ тогдѣ будете вѣдъ знати, що то за смакъ у рѣспѣ.

Михайло. Якъ Джорджъ буду мадъ салюнь, то я до нѣкого не пуйдземъ ино до нѣхъ.

Анна. Такожъ говоришь, старый! Хто бы тогды оминавъ Джорджа, то бувъ бы грѣхъ смертельный!

Євка. А будѣте ласкави, безъ церемоніи, послужѣтъ собѣ сами...

Михайло. Нехъ се кмотраня не клопоца нами, ми ужъ себе сами дослужимъ.

Джорджъ. Треба ще выпити, бо нынѣ ду-же мене згрызали.

Анна. Тай я возьму ще капку.

Михайло. Я мислѣмъ, же оно не зашкодѣи выпити якъ добра вѣска.

Анна. Коли мы вже ту зѣбрали ся, то не зашкодѣи побесѣдувати про де-що важного.

Євка. Про що-жъ?

Анна. Ну, говорѣтъ вы, Джорджъ!

Михайло. Нехъ се, Джорджъ, не ганьба!

Джорджъ (водкашае, говоритъ до євки). Хочъ я ту у васъ еще коротко, але такъ собѣ еподобавъ

вашъ домъ, що хотѣвъ бы злучитисъ зъ вашою родиною. (цѣлуе руку Євки) Чи приймете мене за зятя, та воддасте Марусю за мене?

Євка (здыгае рамена). Гм... я не маю нѣчо противъ того, бо-жъ по правдѣ сказати, вы гѣд-ный парубокъ не такий якъ тамтѣ...

Джорджъ (цѣлуе вѣрже). Дякую вамъ за до-бре слово, але я не хотѣвъ бы женити ся безъ згоды газды тай дѣвчины.

Анна. О, аки-жъ бо вы Джорджъ! Та-жъ кумъ въ усѣмъ голова, якъ скажутъ такъ и бу-де. А дѣвчина троха поплаче тай перестане. То дѣвоцка рѣчь нѣбы не хотѣтъ йти замужъ.

Михайло. Гей, Аньку, гей!

Євка (зъ провала). То правда, кумо, бо що я розкажу такъ мусѣтъ бути! А ще якъ трафляе ся такий гѣдный парубокъ...

Михайло. Якъ бы я малъ церу, то я би сѣ то малъ за великѣ гоноръ, якъ би такі учени членекъ пожадалъ сѣ мою церу за жену.

Джорджъ (цѣлуе руку Євки). Дякую вамъ ще разъ за ваше добре сердце, я васъ усе буду ша-нувати! (на боцѣ) Най я ино захоплю твои грошѣ, только мене побачишь... Р 13

Євка. О, я знаю, что вы мене будете пану-вати, але-жъ бо и дѣвчка моя не абы цѣ!.. Я мислю, що на другій мѣсяцъ по выплатѣ, можна зробити всеѣе.

Джорджъ. Добре, добре.

Михайло. На мой дуну, кмотраня, такъ се забавимъ пугиме ажъ гей! Я самъ будземъ тап-цоваць... Нашѣмо се Джорджъ! (пють) Дай ци, Боже, Джорджъ, тельо шцесца, кельо ту капель у томъ пугарику!

(Джорджъ водбирае чарку и выпивае).

